

T.C. Resmî Gazete

Cumhurbaşkanlığı

Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğünce Yayınlanır

6 Ekim 2018
CUMARTESİ

Sayı : 30557

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

Ankara Üniversitesinden:

ANKARA ÜNİVERSİTESİ BEYİN ARAŞTIRMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 21/5/2009 tarihli ve 27234 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ankara Üniversitesi Beyin Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Yönetim Kurulu; Müdür ve Üniversite Yönetim Kurulu tarafından Danışma Kurulu üyeleri arasından önerilen ve Rektör tarafından görevlendirilen toplam dokuz üyeden oluşur. Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi iki yıldır. Süresi bitmeden ayrılan üyelerin yerine kalan sürelerini doldurmak üzere yenileri aynı yöntemle seçilir.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Ankara Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin Tarihi		
		Sayısı
	21/5/2009	27234
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin Tarihi		
		Sayısı
1-	6/7/2009	27280
2-	5/3/2010	27512
3-	15/8/2011	28026
4-	25/6/2013	28688

Ankara Üniversitesinden:**ANKARA ÜNİVERSİTESİ ONKOLOJİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA
MERKEZİ YÖNETMELİĞİNİN YÜRÜRLÜKTEN
KALDIRILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 14/3/1990 tarihli ve 20461 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ankara Üniversitesi Onkoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Ankara Üniversitesi Rektörü yürütür.

Erciyes Üniversitesinden:**ERCİYES ÜNİVERSİTESİ YABANCI DİLLER YÜKSEKOKULU YABANCI DİL
HAZIRLIK PROGRAMI EĞİTİM-ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 14/10/2015 tarihli ve 29502 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Erciyes Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Yabancı Dil Hazırlık Programı Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) Üniversitenin İngilizce Öğretmenliği bölümü hazırlık sınıfı öğrencilerinden, her bir beceriden en az 20 puan almış olmak kaydıyla, TOEFL-İBT’den (Test of English as a Foreign Language - internetbased test) 80, FCE (Cambridge First Certificate in English) sınavından A düzeyinde not aldıklarını belgeleyenler,”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Öğretim yılı başında yapılan yeterlilik sınavı, yeni kayıt yaptıran öğrenciler ve daha önce başarısız olmuş öğrenciler için ayrı ayrı yapılabilir. Yeni kayıt yaptıran öğrencilerin bu sınava girebilmeleri için seviye belirleme sınavından yönetim kurulunca belirlenen puanı almış olmaları gerekir.”

“(8) Yabancı dille eğitim yapan bölümlerin yeterlilik sınavının birinci aşaması, dil bilgisi, kelime bilgisi, okuma becerilerini kapsar. Birinci aşamadan 100 üzerinden en az 70 puan alamayan öğrenci, takip eden beceri sınavlarına giremez. Sınavın ikinci aşaması yazma, konuşma ve dinleme becerisi sınavlarını kapsar. İkinci aşamadaki beceri sınavları ortalaması en az 70 puan olan öğrenciler başarılı olup bölümlerinde okumaya hak kazanır.”

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Erciyes Üniversitesi Rektörü yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
Tarihi	Sayısı
14/10/2015	29502
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
Tarihi	Sayısı
8/8/2016	29795

TEBLİĞ

Hazine ve Maliye Bakanlığından:

**TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN
TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2008-32/34)'DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: 2018-32/51)**

MADDE 1 – 28/2/2008 tarihli ve 26801 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karara İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2008-32/34)'in mülga 8 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Döviz Cinsinden ve Döviz Endeksli Sözleşmeler

MADDE 8 – (1) Türkiye'de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya döviz endeksli olarak kararlaştıramazlar.

(2) Türkiye'de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, konusu serbest bölgeler dahil yurt içinde yer alan gayrimenkuller olan, konut ve çatılı iş yeri dâhil gayrimenkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya döviz endeksli olarak kararlaştıramazlar.

(3) Türkiye'de yerleşik kişiler; yurt dışında ifa edilecekler dışında kalan, kendi aralarında akdedecekleri, iş sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya döviz endeksli olarak kararlaştıramazlar.

(4) Türkiye'de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, aşağıda belirtilenler dışında kalan danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dâhil hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya döviz endeksli olarak kararlaştıramazlar.

a) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişilerin taraf oldukları hizmet sözleşmeleri,

b) İhracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

c) Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışında gerçekleştirecekleri faaliyetler kapsamında yapılan hizmet sözleşmeleri,

ç) Türkiye’de yerleşik kişilerin, kendi aralarında akdedecekleri, Türkiye’de başlayıp yurt dışında sonlanan ve yurt dışında başlayıp Türkiye’de sonlanan elektronik haberleşme ile ilgili hizmet sözleşmeleri.

(5) Türkiye’de yerleşik kişiler; kendi aralarında akdedecekleri, 16/12/1999 tarihli ve 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilerin inşası, tamiri ve bakımı dışında kalan eser sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştıramazlar.

(6) Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt satış sözleşmeleri dışında kalan menkul satış sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

(7) Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri dışında kalan, menkul kiralama sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

(8) Türkiye’de yerleşik kişilerin; kendi aralarında akdedecekleri, bilişim teknolojileri kapsamında yurt dışında üretilen yazılımlara ilişkin satış sözleşmeleri ile donanım ve yazılımlara ilişkin lisans ve hizmet sözleşmelerinde sözleşme bedelini ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerini döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırmaları mümkündür.

(9) 4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu ile 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda tanımlanan gemilere ilişkin finansal kiralama (leasing) sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(10) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 17 ve 17/A maddeleri kapsamında yapılacak finansal kiralama (leasing) sözleşmelerine ilişkin bedellerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.

(11) Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan Türkiye’de yerleşik kişilerin taraf olduğu iş sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(12) Kamu kurum ve kuruluşları ile Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı şirketlerinin taraf olduğu gayrimenkul satış ve gayrimenkul kiralama dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(13) Kamu kurum ve kuruluşlarının taraf olduğu döviz cinsinden veya dövize endekli ihaleler, sözleşmeler ve milletlerarası andlaşmaların ifası kapsamında olmak kaydıyla; yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri dışında kalan sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(14) Hazine ve Maliye Bakanlığının 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında gerçekleştirdiği işlemlerle ilgili olarak bankaların taraf olduğu sözleşmelerde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(15) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu ile bu Kanuna dayalı olarak yapılan düzenlemeler çerçevesinde sermaye piyasası araçlarının (yabancı sermaye piyasası araçları ve depo sertifikaları ile yabancı yatırım fonu payları da dahil olmak üzere) döviz cinsinden oluşturulması, ihracı, alım satımı ve yapılan işlemlere ilişkin yükümlülüklerin döviz cinsinden kararlaştırılması mümkündür.

(16) Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye’de bulunan; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu iş ve hizmet sözleşmelerinde, sözleşme bedelinin ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülüklerinin döviz cinsinden veya dövize endekli olarak kararlaştırılması mümkündür.

(17) Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketler; sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar ile söz konusu kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler

ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların Türkiye’de yerleşik kişilerle döviz cinsinden veya dövize endeksli bedeller içeren gayrimenkul satış, gayrimenkul kiralama ve iş sözleşmeleri haricindeki sözleşmeleri akdetmeleri mümkündür.

(18) Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmayan sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün değildir.

(19) Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen sözleşmeler, Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında dövize endeksli sözleşme olarak değerlendirilir.

(20) Türkiye’de yerleşik kişilerin yurt dışındaki; şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın 4 üncü maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında Türkiye’de yerleşik olarak değerlendirilir.

(21) Bu madde uyarınca akdedilecek sözleşmelerde istisna kapsamına alınan, ancak Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan sözleşmeler de anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

(22) Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri anılan geçici madde hükmünden istisnadır.

(23) Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenmesi zorunludur.

(24) Bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün

olmayan sözleşmelerde yer alan bedeller Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi kapsamında Türk parası olarak taraflarca yeniden belirlenirken mutabakata varılmazsa; akdedilen sözleşmelerde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller, söz konusu bedellerin 2/1/2018 tarihinde belirlenen gösterge niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk parası cinsinden karşılığının 2/1/2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenir.

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilen konut ve çatılı iş yeri kira sözleşmelerinde döviz veya dövize endeksli olarak belirlenen bedeller bu fıkranın ilk paragrafına göre iki yıllık süre için Türk parası olarak belirlenir. Ancak, Türk parası olarak belirlemenin yapıldığı kira yılının sonundan itibaren bir yıl geçerli olmak üzere; anılan paragraf uyarınca Türk parası olarak belirlenen kira bedeli, taraflarca belirlenirken mutabakata varılmazsa, belirleme tarihinden belirlemenin yapıldığı kira yılının sonuna kadar Türkiye İstatistik Kurumunun her ay için belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir. Bir sonraki kira yılı Türk parası cinsinden kira bedeli ise, taraflarca belirlenirken mutabakata varılmazsa, önceki kira yılında geçerli olan kira bedelinin Türkiye İstatistik Kurumunun belirlediği tüketici fiyat endeksi (TÜFE) aylık değişim oranları esas alınarak artırılması yoluyla belirlenir ve belirlenen Türk parası cinsinden kira bedeli bu fıkrada belirtilen iki yıllık sürenin sonuna kadar geçerli olur.

Bu fıkra hükmü, bu madde uyarınca sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmelerde tahsili yapılmış veya gecikmiş alacaklar için uygulanmaz.

(25) Bu maddede, istisna tanınan tarafların mutabakatıyla yeni yapılacak sözleşmelerin Türk parası cinsinden yapılmasını veya mevcut döviz cinsinden veya dövize endeksli sözleşmelerde yer alan bedellerin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8 inci maddesi uyarınca Türk parası olarak yeniden kararlaştırılmasını talep etmesi durumunda sözleşmelerde yer alan bedeller Türk parası cinsinden kararlaştırılır.”

MADDE 2 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Tebliğ hükümlerini Hazine ve Maliye Bakanı yürütür.

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2018/7

Karar Sayısı : 2018/80

Karar Tarihi: 5/7/2018

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 127 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 47. maddesiyle 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 9. maddesine eklenen fıkraların,

B. 58. maddesiyle 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesine eklenen beşinci fıkranın,

C. 71. maddesiyle 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a eklenen geçici 29. maddenin,

Anayasa'nın 2., 5., 6., 7., 8., 56., 87., 123., 127., 161., 163. ve 169. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen Kanun Hükümleri

İptali talep edilen kuralların yer aldığı 7061 sayılı Kanun'un;

1. 47. maddesiyle değişiklik yapılan 3213 sayılı Kanun'un 9. maddesi şöyledir:

“Maden teşvik tedbirleri:

Madde 9 - (Değişik: 26/5/2004 – 5177/4 md.)

(Değişik birinci fıkra: 10/6/2010-5995/4 md.) Madencilik faaliyetleri Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen teşviklerden yararlandırılır. Ancak hazır beton, asfalt ve yapı elemanları üretim tesisleri, imalat sanayi sektörü dışında madencilik faaliyeti kapsamında değerlendirilmez.

Ürettiği madeni yurt içinde ve kendi tesisinde işleyip ek katma değer sağlayanlardan, bu tesislerde üretimde değerlendirilen maden miktarı için Devlet hakkının % 50'si alınmaz. (Ek cümle: 29/12/2005-5446/1 md.; Değişik ikinci cümle: 4/2/2015-6592/5 md.) Bu hüküm I. Grup madenler, II. Grup (a) ve (c) bendi madenler ve mıcır ile kaba inşaat, baraj, gölet, liman, yol ve benzeri yapılarda kullanılan her türlü yapı hammaddesi için uygulanmaz.

(Mülga üçüncü fıkra: 29/12/2005-5446/1 md.)

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/47 md.) **Bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında ihale edilecek II. Grup (c) bendi ve IV. Grup maden sahaları, 47 nci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında ihtisaslaşmış Devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına devredilen maden sahaları, bu kuruluşlar ve bunların bağlı ortaklıkları ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ihale edilecek maden sahaları için işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere, ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında ağaçlandırma bedeli hariç herhangi bir bedel alınmaz.**

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/47 md.) **IV. Grup işletme izinli maden ruhsat sahalarının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdamı, yatırım ve ülke ihtiyaçları dikkate alınarak ara ve uç ürün üretmek şartıyla, bu ruhsatlardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere, on yıl süreyle 6831 sayılı Kanun kapsamında ağaçlandırma bedeli hariç diğer bedellerin alınmıyacağıını belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.**

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/47 md.) **Bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları kapsamı dışındaki sahalardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Kanuna göre alınan arazi izin bedelinin %50'si alınır. Alınan arazi izin bedelinde her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı nispeti artışı dışında başkaca bir artış yapılmaz.”**

2. 58. maddesiyle değişiklik yapılan 4706 sayılı Kanun'un 4. maddesi şöyledir:

“Doğrudan satış

Madde 4 – Hazineye ait taşınmaz mallar;

...

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) **Savunma, güvenlik, adalet ve istihbarat hizmetlerini yürüten personel tarafından kullanılanlar hariç olmak üzere, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, döner sermayelerin, fonların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç özel kanunla kurulmuş diğer kamu idarelerinin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müesseselerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar ve şirketlerin mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan kamu konutları ekonomiye kazandırılır. Buna ilişkin her türlü iş ve işlemin yürütülmesinde mahalli idarelere ait konutlar için ilgili idareler, diğerleri için Bakanlık yetkilidir.**

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) **Savunma, güvenlik, adalet ve istihbarat hizmetlerini yürüten personel tarafından kullanılan kamu konutlarının beşinci fıkraya göre değerlendirilmek suretiyle ekonomiye kazandırılmasına ilgili bakanlıkların uygun görüşü alınmak şartıyla Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.**

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) **Kat mülkiyeti kurulan kamu konutları bağımsız bölümler halinde, üzerinde kat mülkiyeti kurulmamış kamu konutu**

bulunan taşınmazlar ise üzerindeki yapılarla birlikte bir bütün olarak, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda yer alan hükümler çerçevesinde ihale yoluyla satılır. Taşınmazların satışından elde edilen gelirler, genel bütçeli idarelerde ilgili idarenin merkez muhasebe birimi hesaplarına aktarılır ve özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen bu tutar karşılığında idarenin yatırım bütçesine öncelikli personelinin konut ihtiyacını karşılamak amacıyla ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Özel bütçeli idarelerde bu gelirler muhasebe birimi hesaplarına aktarılır ve bütçelerine gelir olarak kaydedilir. İdareler bu gelirleri öncelikle personelinin konut ihtiyacını karşılamak amacıyla ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde ödenek eklemek suretiyle kullanır. Diğer kamu idarelerinde ise, elde edilen gelirler kendi mevzuatına göre muhasebe birimi hesaplarına aktarılarak bütçelerine gelir olarak kaydedilir ve ilgili mevzuatına göre öncelikle personelinin konut ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılır. Değerlendirme işlemleri sırasında taşınmazlar için yapılan masraflar aktarılacak gelirlerden düşülür.

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) İhale yapıldığı tarihte görev, sıra ve hizmet tahsisli ve kat mülkiyeti kurulan kamu konutlarında oturanlar, ikamet ettikleri kamu konutunu öncelikli olarak satın alma hakkına sahiptirler. İhale bedeli öncelikli alım hakkı sahibi tarafından peşin veya dört yıla kadar kanuni faizi ile birlikte taksitli olarak ödenebilir, peşin olarak ödenmesi halinde yüzde on indirim uygulanır.

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) Yapılan ihale sonucunda oluşan ihale bedeli, öncelikli satın alma hakkı bulunanlara tebliğ edilir. Öncelikli alım hakkı sahibinin, içerisinde oturduğu kamu konutunu bu bedeli üzerinden satın almak istemesi ve tebligattan itibaren onbeş gün içerisinde ihale bedelini peşin ödemesi veya peşinatı ödeyerek taksitli satış sözleşmesi düzenlemesi halinde bu durum, en yüksek teklif veren istekliye bildirilir. Ancak, öncelikli satın alma hakkı sahibinin aynı süre içerisinde kamu konutunu satın almak istemediğini bildirmesi, bu süre içerisinde herhangi bir bildirimde bulunmaması ya da yükümlülüklerini yerine getirmemesi halinde, en yüksek teklif veren istekliye tebligat gönderilerek ihale bedelini peşin veya taksitle ödemesi gerektiği bildirilir. Bu durumda kamu konutunda oturana tebligat yapılarak konutu iki ay içerisinde tahliye etmesi istenir ve konutun tahliyesi sağlanır.

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) Kamu konutlarının ekonomiyi kazandırılmasına ilişkin işlemlerde ilgili kurum ve kuruluşlar; Bakanlık tarafından istenen her türlü bilgi ve belgeyi vermeye, yapılacak işlemleri kolaylaştırıcı her türlü tedbiri almaya ve Bakanlık tarafından yapılması istenilecek iş ve işlemleri yapmaya yükümlüdür.

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) Kamu konutlarının ekonomiyi kazandırılmasında uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye mahalli idarelere ait konutlar için ilgili idareler, diğerleri için Bakanlık yetkilidir.

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) 26/4/2012 tarihi itibarıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde yer alan ve imar planı bulunmayan veya imar planında tarımsal amaca ayrılan Hazineye ait tarım arazilerini 30/3/2014 tarihi itibarıyla en az üç yıldan beri tarımsal amaçla kiralayan ve kira sözleşmesi halen

devam eden kiracıları veya bu arazileri aynı süreyle tarımsal amaçla kullanan ve kullanımlarının halen devam ettiği belirlenen kullanıcıları ya da paydaşlarından; bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde bu arazileri doğrudan satın almak için başvuruda bulunan ve tespit ve tebliğ edilen rayiç bedeli itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler bu fıkraya göre hak sahibi sayılır. Tarımsal amaçlı yapılar ile esaslı unsuru tarımsal faaliyet olması koşuluyla üzerinde sürekli ikamet amacıyla konut bulunan tarım arazileri de bu fıkra kapsamında değerlendirilir. Bu araziler rayiç bedelin tamamı üzerinden doğrudan satılır. Rayiç bedelin taksitle ödenmesi halinde, bu bedelin yüzde yirmisi, yapılan yazılı tebliğat tarihinden itibaren en geç üç ay içinde, kalanı ise en fazla beş yılda on eşit taksitte kanunî faizi ile birlikte ödenir. Satılan tarım arazilerinin satış tarihinden itibaren yirmi yıl içerisinde imar planında tarım dışı amaca ayrılması halinde, güncel rayiç bedeli ile satış tarihinden itibaren Yİ-ÜFE (bir önceki yılın aynı ayına göre değişim) oranında artırılarak güncellenen rayiç bedeli arasındaki fark, bu fıkradaki hükümlere göre en son kayıt malikinden tahsil edilir, bu hususta tapu kütüğüne gerekli belirtme yapılır. Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin olarak bu fıkroda hüküm olmayan hallerde; ecrimisil ve kira bedellerinin mahsubuna ilişkin hükümleri hariç olmak üzere, 19/4/2012 tarihli ve 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanunun Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin hükümleri kıyasen uygulanır.

(Ek fıkra: 28/11/2017-7061/58 md.) Kamu konutlarının ve Hazineye ait tarım arazilerinin satışından elde edilen gelirler hakkında 5 inci maddenin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz.”

3. 71. maddesiyle 4749 sayılı Kanun’a eklenen geçici 29. madde şöyledir:

“Geçici Madde 29 – (Ek: 28/11/2017-7061/71 md.)

5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2017 yılı için, 1/1/2017 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Bakanlar Kurulu tarafından artırılan net borç kullanım tutarına otuz yedi milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır.”

B. İlgili Görülen Kanun Hükümleri

1. 3213 sayılı Kanun’un ilgili görülen 3., 30. ve 47. maddeleri şöyledir:

“Tanımlar :

Madde 3 – (Değişik: 26/5/2004 – 5177/2 md.)

Kanunda geçen deyimler aşağıda açıklanmıştır:

...

İhtisaslaşmış Devlet Kuruluşu: Maden İşleri Genel Müdürlüğü, MTA Genel Müdürlüğü, TKİ Kurumu Genel Müdürlüğü, TTK Genel Müdürlüğü, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü, EİE İdaresi Genel Müdürlüğü, DSİ Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Ticaret, Tarım ve Köyüşleri, Çevre ve Orman

bakanlıklarına bağlı kuruluşlar, Karayolları Genel Müdürlüğü ve Elektrik Üretim A.Ş. gibi madencilik faaliyetleri ile ilgili konularda ihtisas sahibi Devlet kuruluşları.

...”

“İhale:

Madde 30 – (Değişik: 4/2/2015-6592/15 md.)

Herhangi bir sebeple hükümden düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş alanlar ile II. Grup (b) bendi ve IV. Grup madenler dışındaki yeni alanlar ihale yolu ile ruhsatlandırılır. İhale ilanı Resmî Gazete’de yayımlanır.

İhale bedeli işletme ruhsat taban bedelinden az olamaz.

Maden ruhsat sahasının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdam, yatırım, ülke ihtiyaçları ve benzeri hususlar dikkate alınarak şartnamelerde açıkça belirtmek kaydıyla ara ve uç ürün üretme şartını içeren ihaleler yapılabilir. Bu ihalelerde rezervin özellikleri dikkate alınarak ihaleye katılma şartları, taban ihale bedeli, ihale bedelini ödeme şekli ve süresi, üretim süreleri veya tesislerin yatırım süreleri ve diğer hususlar şartnameler ile belirlenebilir.

Ruhsat sahaları arasında tek başına madencilik yapılamayacak büyüklükteki alanlara ruhsat verilmez. Bu alanlar bitişik ruhsat sahipleri arasında ihale edilir. İhalelik durumda olan ve madencilik yapılabilmesi için uygun büyüklükte olmayan sahalar, çevresindeki ruhsatsız alanlar veya diğer ihalelik sahalarla birleştirilerek ihale edilir.

Havza madenciliğini geliştirmek ve jeolojik yapıyı aydınlatmak amacıyla yeni oluşturulan alanlar ile herhangi bir sebeple hükümden düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş sahalar, alan sınırlamasına bakılmaksızın birleştirilerek ihale edilebilir. Bu şekilde ihale edilen sahaların ruhsatlandırılmasında 16 ncı maddedeki alan sınırlaması aranmaz.

Mülga 6309 sayılı Maden Kanunu hükümleri uyarınca verilmiş olan ve bu Kanuna göre ruhsat hukuku devam eden çakışmalı işletme ruhsat sahalarında yeni bir maden bulunması hâlinde, çakışmalı alandaki maden hakkı bu ruhsat sahipleri arasında ihale edilerek ruhsatlandırılır.

Sahaların ihalesinden elde edilen gelirler genel bütçeye gelir kaydedilir. Bu Kanun kapsamındaki iş ve işlemler için ihtiyaç duyulan ödenekler Bakanlık bütçesinde öngörülür.

(Ek fıkra: 21/3/2018-7103/32 md.) Bu madde kapsamında bir sahanın ihalesinin iki defa yapılmasına rağmen sahaya müracaat olmaması durumunda sahanın aramalara açık hale geleceği Genel Müdürlükçe ilan edilir. İlan edilen sahaya bir aylık sürede müracaat olması durumunda belirlenen ihale taban bedeli üzerinden ruhsatlandırılır. Müracaatın birden fazla olması durumunda müracaat edenler arasında yeniden ihale edilir.”

“Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü hizmetleri ile ilgili haklar:

Madde 47 – (Değişik:26/5/2004 – 5177/21 md.)

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü herhangi bir ruhsat veya izne gerek kalmadan, madencilik yapılabilecek bütün sahalarda, Kurumun yürüttüğü bir projeye bağlı olarak arama faaliyetlerinde bulunabilir. Üçüncü kişilere ait ruhsatlı alanlarda yaptıkları arama faaliyetleri sonucunda bulunduğu aynı grup madenler ile ilgili hiçbir hak talebinde bulunamaz. Bu alanlar içinde arama ruhsatını aldığı diğer grup madenler, ruhsat süresi sonunda Genel Müdürlük tarafından 30 uncu madde hükümlerine göre ihale edilir. İşletme izin sınırları içerisindeki arama faaliyetleri ruhsat sahibinden izin alınarak yapılır.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, ruhsatlı alanlarda yaptığı çalışmalar sonucu elde ettiği bilgi ve belgeleri, bir rapor halinde Genel Müdürlüğe ve talebi halinde ruhsat sahibine verebilir.

(Değişik üçüncü fıkra: 3/6/2007-5686/18 md.) Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü bu Kanun hükümlerine göre arama ruhsatı olarak bulunduğu madenler için 15 inci maddeye göre buluculuk hakkını kazanır. Arama ruhsat süresi sonuna kadar Genel Müdürlüğe devredilen bu ruhsatlar 30 uncu madde hükümlerine göre ihale edilir. İhale sonucu elde edilen gelirin %50'si MTA'ya kaynak geliri olarak aktarılır.

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/16 md.; Değişik dördüncü fıkra: 18/5/2017-7020/11 md.) Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından buluculuk hakkı kazanılan maden ruhsat sahaları, bedeli karşılığında ihtisaslaşmış Devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına Bakan onayı ile devredilebilir. Devir aşamasında bu Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen süreler bu kararların uygulanması esnasında aranmaz. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, Kanunun 17 nci maddesinde belirtilen arama dönemi faaliyet raporları yerine kaynak/rezerv raporu verir.

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/16 md.) Bakanlık tarafından, ruhsat müracaatlarına kapatılan alanlar ile havza ve kuşak madenciliğini geliştirmek ve jeolojik yapıyı aydınlatmak için herhangi bir sebeple hükümden düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş alanlarda, Bakanlıkça da gerekli görüldüğü takdirde Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğüne arama faaliyeti yaptırılmak gayesiyle ruhsat verilir. İşletilebilecek maden varlığının belirlenmesi halinde, bu alanlardan ruhsat müracaatına kapatılan alanlardaki madenlerin işletilmesi için Bakanlar Kurulu kararı, diğer alanlar için ise bu madde ve 30 uncu madde hükümlerine göre Genel Müdürlük tarafından ihale edilir.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından arama ve araştırma faaliyetlerinde bulunmak üzere memuriyet mahalli dışında görevlendirilen personele Harcırah Kanununun 50 nci maddesi ile ilişkilendirilmeksizin, her yıl Bütçe Kanunu ile belirlenen gündelik harcırah miktarının iki katı tutarında, Harcırah Kanunu hükümlerine göre gündelik ödenir. Bu şekilde görevlendirilen personele Harcırah Kanununun 50 nci maddesine göre ayrıca bir ödeme yapılmaz. Yapılacak söz konusu ödeme tutarının yarısı, Kurumun ücretli işlerinden sağladığı gelirlerden karşılanır. (Ek cümle: 10/6/2010-5995/16 md.; Mülgâ son cümle: 4/2/2015-6592/25 md.)”

2. 4749 sayılı Kanun'un ilgili görülen 5. maddesi şöyledir:

“Borçlanma, ikraz ve garanti limiti

Madde 5 - Mali yıl içinde 1 inci Maddede belirtilen ilkeler ve mali sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Müsteşarlığın görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir.

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Mali yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

(Değişik son fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunıyla belirlenir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 1/2/2018 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Volkan HAS tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu ve ilgili görülen kanun hükümleri, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun'un 47. Maddesiyle 3213 Sayılı Kanun'un 9. Maddesine Eklenen Fıkraların İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

3. Dava konusu kurallar, devlet ormanlarında gerçekleştirilecek madencilik faaliyetleri yönünden birtakım teşvik hükümleri öngörmekte ya da teşvik niteliğinde karar alınması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki tanımaktadır.

4. Bu kapsamda düzenlenen teşviklerden ilki, dava konusu dördüncü fıkradır. Kural; 3213 sayılı Kanun'un 30. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında ihale edilecek II. Grup (c) bendi ve IV. Grup maden sahaları, 47. maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında ihtisaslaşmış devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına devredilen maden sahaları, bu kuruluşlar ve bunların bağlı ortaklıkları ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ihale edilecek maden sahaları için işletme izninin düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında ağaçlandırma bedeli hariç herhangi bir bedelin alınmayacağını öngörmektedir.

5. Devlet ormanlarında gerçekleştirilen madencilik faaliyeti nedeniyle 6831 sayılı Kanun uyarınca alınması gerekli bedeller, 6831 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılmış Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nin (Yönetmelik) 8. ve 20. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu kapsamda alınan bedeller ağaçlandırma bedeli, arazi izin bedeli ve ön izin bedelinden ibarettir.

6. 3213 sayılı Kanun'un 30. maddesinin üçüncü fıkrasında maden ruhsat sahasının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdam, yatırım, ülke ihtiyaçları ve benzeri hususlar dikkate alınarak şartnamelerde açıkça belirtilmek kaydıyla ara ve uç ürün üretme şartını içeren ihalelerin yapılabileceği hükme bağlanmış olup 47. maddesinin dördüncü fıkrasında da Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından buluculuk hakkı kazanılan maden ruhsat sahalarının -bedeli karşılığında- ihtisaslaşmış devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanının onayı ile devredilebileceği öngörülmüştür.

7. Kanun'un 3. maddesinde; *ih_tisaslaşmış devlet kuruluşu* olarak Maden İşleri, Maden Tetkik ve Arama, Türkiye Kömür İşletmeleri, Türkiye Taşkömürü, Eti Maden İşletmeleri, Elektrik İşleri Etüt İdaresi, Devlet Su İşleri ile Karayolları Genel Müdürlükleri; Bilim, Sanayi ve Teknoloji; Gıda, Tarım ve Hayvancılık ile Orman ve Su İşleri bakanlıklarına bağlı kuruluşlar ve Elektrik Üretim A.Ş. gibi madencilik faaliyetleri ile ilgili konularda ihtisas sahibi devlet kuruluşlarının ifade edildiği açıklanmıştır.

8. Bu itibarla işletme hakkının ara ve uç ürün üretme şartını içeren ihalelerle kazanıldığı II. Grup (c) bendi ve IV. Grup maden sahaları, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü tarafından buluculuk hakkı kazanılan ve ihtisaslaşmış devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına devredilen maden sahaları ile ihtisaslaşmış devlet kuruluşları ve bunların bağlı ortaklıkları ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ihale edilecek maden sahaları için işletme izninin düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Kanun kapsamında alınan bedellerden ağaçlandırma bedeli haricindeki hiçbirini alınmayacaktır. Bu çerçevede alınmayacak bedeller, arazi izin bedeli ile ön izin bedelidir.

9. Dava konusu beşinci fıkrada devlet ormanlarında gerçekleştirilen madencilik faaliyetleriyle ve belirli bir grup maden sahalarıyla sınırlı olarak teşvik öngörüp öngörmeme konusunda Bakanlar Kuruluna yetki tanınmıştır. Kural uyarınca IV. Grup işletme iznli maden ruhsat sahalarının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdamı, yatırım ve ülke ihtiyaçları dikkate alınarak ara ve uç ürün üretmek şartıyla, bu ruhsatlardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere, on yıl süreyle 6831 sayılı Kanun kapsamında ağaçlandırma bedeli hariç diğer bedellerin alınıp alınmayacağını belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

10. Dava konusu altıncı fıkra ise dördüncü ve beşinci fıkralar kapsamı dışındaki sahalardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Kanun'a göre alınan arazi izin bedelinin %50'sinin alınacağını ve alınan arazi izin bedelinde her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı nispeti artışı dışında başkaca bir artış yapılmayacağını hükme bağlamaktadır.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

11. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kurallarla ormanlarda gerçekleştirilen madencilik faaliyetleri nedeniyle kamu idarelerine ödenmesi gereken birtakım bedellerin alınmasından vazgeçildiği veya daha az bedel alınmasının öngörüldüğü, bu durumun devletin temel amaç ve görevlerine aykırı olarak ormanların hızla azalmasına ve çevrenin kirlenmesine yol açacağı, ormanlardaki madencilik faaliyetleri nedeniyle herhangi bir bedelin alınmamasının ya da alınan tutarların azaltılmasının izne konu alana karşılık gelen ormanlık alanın mali kaynak yokluğu nedeniyle yetiştirilememesine neden olacağı, bu nedenlerle ormanlarda madencilik faaliyetinin teşvik edilmesinde kamu yararının bulunmadığı, dava konusu kurallarla sınırları tam olarak çizilmeyen belirsiz bir alanda yürütme organına uygulama yetkisi verildiği, bu durumun hukuk devletinin gereği olan belirlilik ilkesiyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralların Anayasa'nın 2., 5., 56. ve 169. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

12. Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri *belirliliktir*. Anılan ilke bireylerin hukuk kurallarını önceden bilmeleri, tutum ve davranışlarını bu kurallara göre güvenle belirleyebilmeleri anlamını taşımaktadır. Belirlilik ilkesi yalnızca yasal belirliliği değil daha geniş anlamda hukuki belirliliği ifade etmektedir. Bir başka deyişle hukuk kurallarının belirliliğinin sağlanması yalnızca kanunla düzenleme yapılması anlamına gelmemektedir. Yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir gibi niteliksel gereklilikleri karşılması koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirlilik sağlanabilir. Hukuki belirlilik ilkesinde asıl olan, bir hukuk normunun uygulanmasıyla ortaya çıkacak sonuçların o hukuk düzeninde öngörülebilir olmasıdır.

13. Hukuk devleti ilkesi gereğince yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması gerekir. Bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken *kamu yararı* konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme, kuralın kamu yararı amacıyla yapılıp yapılmadığını araştırmakla sınırlıdır. Anayasa'nın çeşitli hükümlerinde yer alan kamu yararı kavramının Anayasa'da bir tanımı yapılmamıştır. Ancak Anayasa Mahkemesinin kimi kararlarında da belirttiği gibi kamu yararı bireysel, özel çıkarlardan ayrı ve bunlara üstün olan toplumsal yarardır. Bu saptamanın doğal sonucu olarak da kamu yararı düşüncesi olmaksızın yalnız özel çıkarlar için veya yalnız belli kişilerin yararına olarak kural konulamaz. Böyle bir durumun açık bir biçimde ve kesin olarak saptanması hâlinde söz konusu kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı düşer ve kuralın iptali gerekir. Açıklanan ayrık hâl dışında bir kuralın ülke gereksinimlerine uygun olup olmadığı bir siyasi tercih sorunu olarak kanun koyucunun takdirinde bulunduğundan yalnızca bu nedenle kamu yararı değerlendirmesi yapmak ve bu doğrultuda dava konusu kural ile kamu yararının gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini denetlemek anayasa yargısıyla bağdaşmaz.

14. Anayasa'nın 5. maddesine göre "...kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; ... insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak..." devletin temel amaç ve görevlerindedir. Anayasa'nın 56. maddesinde de belirtildiği üzere herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir; çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir.

15. Anayasanın 169. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında "*Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir./ Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz./ Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz.*" denilmektedir.

16. Anayasa'nın anılan maddesinin birinci fıkrasında, devlete ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunların çıkarılması görevi verilmiştir. Keza maddenin üçüncü fıkrasında, ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca söz konusu maddenin ikinci fıkrasında, kamu yararının bulunması hâlinde devlet ormanlarının irtifak hakkına konu olabileceği belirtilmektedir. Buna göre devlet ormanlarının irtifak hakkına konu olması için kamu yararının bulunması zorunludur. Anayasa, devlet ormanları üzerinde özel mülkiyete izin vermemekte; sadece kamu yararının bulunması hâlinde irtifak hakkı tesis edilmesine olanak tanımaktadır. Önemli olan husus, bu hizmetlere ilişkin bina ve tesislerin devlet ormanları üzerinde bulunması veya yapılmasındaki kamu yararının orman arazisinin bu hizmetlere tahsisini zorunlu hâle getirmesidir. Bu kapsamda kamu yararının zorunlu kıldığı hâllerin talep edilen faaliyetin orman ekolojik sistemi dışında gerçekleştirilmesi imkânı bulunup bulunmadığı hususu gözetilmek suretiyle belirlenmesi gerekir.

17. Dava konusu kurallar, işletilen maden sahasının bulunduğu grubu, maden sahasını işleteni veya ihale eden kurum ve kuruluşları gözeterek devlet ormanlarındaki madencilik faaliyetleri nedeniyle alınan bazı bedeller yönünden muafiyet veya indirim öngörmekte ya da muafiyet tanınması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki vermektedir.

18. Anayasa'da öngörülen ilke ve kurallara uyulmak kaydıyla madencilik faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve gelişmesi amacıyla birtakım teşvikler öngörüp öngörmeme, öngörülen teşviklerin kapsam ve niteliğini belirleme kanun koyucunun takdir yetkisindedir. Bu konuda yapılacak düzenlemelerle kamu yararının gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini veya hangi ölçüde gerçekleşeceğini denetlemek ise yerindelik denetimi kapsamında olup anayasa yargısının denetiminin konusu dışında kalır.

19. Dava konusu kuralların amacının madde gerekçesinde "*Madde ile, 3213 sayılı Maden Kanununun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmak suretiyle söz konusu işlemler için işletme ruhsatı düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında herhangi bir bedel alınmaması öngörülme suretiyle, bu türden sahaların ihalesinin ve yatırımlarının cazip hale getirilmesi ve yatırım ortamının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır.*" şeklinde ifade edilmesi karşısında kurullarla kamu yararı dışında özel bir amaç güldüğü söylenemez.

20. Diğer yandan Bakanlar Kuruluna teşvik niteliğinde karar alma konusunda takdir yetkisinin tanındığı dava konusu beşinci fıkrada; Bakanlar Kurulunca teşvik öngörülebilecek maden sahalarının yalnızca ara ve uç ürün üreten IV. Grup işletme iznli maden ruhsat sahaları, tanınabilecek teşviğin kapsamının ağaçlandırma bedeli hâricindeki 6831 sayılı Kanun uyarınca alınan bedeller, teşvik süresinin de on yıl olduğu ve teşvik hükümlerinin uygulanacağı maden sahaları belirlenirken işletme iznli maden ruhsat sahalarının cinsinin, rezervinin, bulunduğu bölgenin, tenörünün, istihdamın, yatırımın ve ülke ihtiyaçlarının dikkate alınması gerektiği açıkça belirtildiği gözetildiğinde kuralın belirsiz olduğu yönünde bir değerlendirme yapmak da mümkün değildir.

21. Madencilik sektörü istihdamı yoğun bir sektör olması, hizmet ana ve yan sanayi sektörlerini teşvik etmesi, bölgesel ve yerel kalkınmayı ön plana çıkararak hem işsizliği önlemesi hem de göçü azaltması ve yer altından çıkarıldığı anda yüzde yüz katma değer yaratması gibi özellikleri nedeniyle ülke kalkınmasında büyük rol oynamaktadır. Madencilik sektöründe yer seçme şansının olmaması nedeniyle madenlerin oluştuğu yerde üretilmesi zorunlu bulunmaktadır. Bu durumda madencilik ya oluştuğu yerden üretilerek ülke yararına sunulacak ya da bu temel kaynak yer altında bırakılacaktır. Bu itibarla devlet ormanlarındaki madencilik faaliyetinin cazip hâle getirilmesini ve iyileştirilmesini amaçlayan kuralların devletin kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak biçimindeki temel amaç ve görevlerine aykırı olduğu söylenemez.

22. Anayasa'nın 169. maddesi uyarınca ormanların orman olarak işletilmeleri esas olup kısmen de olsa farklı şekilde işletilebilmelerine izin verilebilmesi Anayasa Mahkemesinin 17/12/2002 tarihli ve E.2000/75, K.2002/200; 7/5/2007 tarihli ve E.2006/169, K.2007/55; 22/11/2007 tarihli ve E.2004/67, K.2007/83 sayılı kararlarında da belirtildiği üzere ancak kamu yararı ve zorunluluk hâlinin varlığına bağlıdır.

23. 3213 sayılı Kanun'un 7. maddesinin dördüncü fıkrasında, devlet ormanları içinde yapılacak maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için zorunlu ve ruhsat süresine bağlı olarak yapılan geçici tesislere 6831 sayılı Kanun hükümlerine göre izin verileceği hükmüne bağlanmıştır. 6831 sayılı Kanun'un 16. maddesinin birinci fıkrası uyarınca da devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu; tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve altyapı tesislerine -fon bedelleri hariç- bedeli alınarak Orman ve Su İşleri Bakanlığınca izin verilecektir. Söz konusu fıkranın iptali talebi Anayasa Mahkemesinin, 26/1/2012 tarihli ve E.2010/85, K.2012/13 sayılı kararıyla, Anayasa'nın 169. maddesinde belirtilen ilkeler doğrultusunda fıkrada kamu yararı ve zorunluluk ölçütlerine yer verilmiş olduğu gerekçesiyle reddedilmiştir.

24. Kurallar, devlet ormanlarındaki madencilik faaliyetleri nedeniyle 6831 sayılı Kanun kapsamında alınan bedellerin bir kısmının alınmamasını ya da eksik alınmasını veya alınmaması konusunda Bakanlar Kuruluna yetki tanınmasını düzenlemekte; buna karşılık devlet ormanlarında madencilik yapılması konusunda geçerli olan izin sisteminde herhangi bir değişiklik öngörmemektedir. Bu itibarla kurullarla bir yandan madencilik teşvik edilmekte iken bir yandan da devlet ormanlarında madencilik yapılması için gerekli olan kamu yararı ve zorunluluk unsurları muhafaza edilmek ve izin verilen alanın ağaçlandırılması için gerekli olan bedel şeklinde tanımlanabilecek ağaçlandırma bedelinin her hâlükârda alınması hükmüne bağlanmak suretiyle ormanların ve çevrenin korunması gözetilmektedir. Böylece kanun koyucu tarafından çatışan iki kamu yararı arasında bir denge kurulduğu anlaşılmaktadır. Kurallar; orman sayılan yerlerdeki madencilik faaliyetlerinin kendi mevzuatında yer alan bazı koşullar ve sınırlar çerçevesinde yürütülmesine, herhangi

bir durumda ağaçlandırma bedelinin tahsil edilmesine ve devlet hakkı ile ek devlet hakkı ve taahhüt senesinde belirtilen borç ve taahhütlerin yerine getirilmesinin güvencesi olan teminatın alınmasına engel olmamaktadır. Anılan bu hususlar ile ormanların korunması ve ıslahıyla ilgili giderlerin bütçe kanunlarına konulacak ödeneklerle de karşılanabileceği dikkate alındığında kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında düzenlediği ve maden sahalarının özelliklerine göre farklılaşan ve süreye tabi olan birtakım teşvikler öngören kuralların, devletin ormanların ve çevrenin korunması ile geliştirilmesi yükümlülüğüyle bağdaşmadığı söylenemez.

25. Açıklanan nedenle kurallar, Anayasa'nın 2., 5., 56. ve 169. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

B. Kanun'un 58. Maddesiyle 4706 Sayılı Kanun'un 4. Maddesine Eklenen Beşinci Fıkranın İncelenmesi

1. İptal Talebinin Gerekçesi

26. Dava dilekçesinde özetle; kamu konutlarının satışında kamu yararının bulunmadığı, kuralda yer alan kavramların açık ve anlaşılır olmadığı, bu itibarla kuralla Maliye Bakanlığına kamu konutlarıyla ilgili, sınırları belirsiz, temel ilkeleri ve çerçevesi çizilmemiş ve keyfi kullanıma müsait bir takdir yetkisinin tanındığı, bu durumun hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleriyle bağdaşmadığı ve yasama yetkisinin devri niteliğinde olduğu, mahallî idareler hâricindeki tüm kamu kurum ve kuruluşlarının mülkiyetinde veya kullanımında bulunan kamu konutlarının tek bir statü hâlinde kabul edilerek ekonomiye kazandırılması konusunda yapılacak her türlü iş ve işlemlerde Maliye Bakanlığının tek başına yetkilendirilmesinin, kaynağına Anayasa'dan almayan bir yetkinin kullanılması sonucunu doğurduğu, mahallî idarelere ait kamu konutlarının satılıp satılmaması konusunda ilgili idarelerin karar vermesi gerekmektedir iken kural kapsamında bu idarelere ait konutlara yer verilmek suretiyle anılan türdeki konutların satışa tabi tutulmasının yerel yönetimlerin özerkliğine aykırı olduğu, ilgili idarenin bir kararı veya görüşü aranmaksızın, fiilen bir kamu hizmetine tahsis edilip edilmediği gözetilmeksizin hizmet yerinden yönetim kuruluşlarına ait kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasına ilişkin her türlü iş ve işlemin yürütülmesi konusunda Maliye Bakanlığının yetkilendirilmesinin idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu yönündeki anayasal ilkeyle de bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 123. ve 127. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

27. Dava konusu kuralda; savunma, güvenlik, adalet ve istihbarat hizmetlerini yürüten personel tarafından kullanılanlar hariç olmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, döner sermayelerin, fonların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hariç özel kanunla kurulmuş diğer kamu idarelerinin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müesseselerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar ve şirketlerin mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan kamu konutlarının ekonomiye kazandırılacağı, buna ilişkin her türlü iş ve işlemin yürütülmesinde mahallî idarelere ait konutlar için ilgili idareler, diğerleri için Maliye Bakanlığının yetkili olduğu öngörülmektedir.

28. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin ön koşulları arasında hukuki güvenlik ile belirlilik ilkeleri bulunmaktadır. Kişilerin hukuki güvenliğini sağlamayı

amaçlayan hukuki güvenlik ilkesi; hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Belirlilik ilkesi ise yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olmasını, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesini ifade etmektedir.

29. Anayasa'nın 7. maddesinde "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*" denilmektedir. Yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olması ve bu yetkinin devredilememesi kuvvetler ayrılığı ilkesinin bir gereğidir. Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi mümkün değildir. Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun hükmünün Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

30. Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği öngörüldükten sonra idarenin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanarak kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı belirtilmiştir.

31. İdarenin bütünlüğü, üniter devlet modelinin yönetim alanındaki temel ilkesidir. İdarenin bütünlüğü ilkesiyle idari görevleri yerine getiren kurumlar arasında birliğin sağlanması ve idari yapı içinde yer alan kurumların bir bütünlük içinde çalışması öngörülmektedir. Bu ilke, merkezin denetimi ve gözetimi ile hayata geçirilmekte ve yönetimde bütünlüğü sağlamak için başlıca iki hukuksal araç olan *hiyerarşi* ve *idari vesayet* kullanılmaktadır. Hiyerarşi, merkezî yönetim içinde yer alan örgütler ve bunlara bağlı birimler arasındaki, idari vesayet ise merkezî yönetim ile yerinden yönetim kuruluşları arasındaki bütünlüşmeyi sağlamaktadır.

32. Yerinden yönetim kuruluşları, yerel ve hizmet yerinden yönetim kuruluşları olarak ikiye ayrılmaktadır. Yerel yerinden yönetim kuruluşları olan mahallî idareler, Anayasa'nın 127. maddesinde düzenlenmiş ve bunlara tanınan idari ve mali özerkliğin kapsamı gösterilmiştir. Anılan maddenin birinci fıkrasında; mahallî idarelerin il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları yine kanunda gösterilen seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileri oldukları ifade edilmiştir.

33. Dava konusu kural uyarınca savunma, güvenlik, adalet ve istihbarat hizmetlerini yürüten personel tarafından kullanılanlar hariç olmak üzere genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, döner sermayelerin, fonların, kamu kurum niteliğindeki meslek kuruluşları hariç özel kanunla kurulmuş diğer kamu idarelerinin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müesseselerinin ve sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar ve şirketlerin mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan kamu konutlarının ekonomiye kazandırılması zorunlu olup buna ilişkin her türlü iş ve işlemin yürütülmesinde mahallî idarelere ait konutlar için ilgili idareler, diğerleri için Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

34. Kuralda ekonomiye kazandırılacak kamu konutları açıkça belirtilmiştir. Bu kapsamda kuralda yer verilen "*genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin*" 10/12/2003

tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerini, sosyal güvenlik kurumlarını ve mahallî idareleri ifade ettiği açıktır. Yine kuralda yer alan “*kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hârici özel kanunlarla kurulmuş diğer kamu idareleri*” kavramından kastedilenin kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları hâricindeki hizmet yerinden yönetim kuruluşları olduğu anlaşılmakta olup “*kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müesseseleri*” 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de düzenlenmiştir. Kuralda bulunan “*döner sermaye*”, “*fon*”, ve “*sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar ve şirketler*”in de uygulamada ve mevzuatta yerleşik, bütçe ve muhasebe diline girmiş, yoruma ihtiyaç bırakmayacak derecede açık ve net kavramlar olduğu gözetildiğinde kuralın belirsiz olduğu söylenemez.

35. Öte yandan kuralın 4706 sayılı Kanun’un Hazineye ait taşınmaz malların doğrudan satışının düzenlendiği “*Doğrudan satış*” başlıklı 4. maddesinde yer aldığı, kuralın devamında yer alan fıkralarda satış usulünün ne şekilde gerçekleştirileceği ve satıştan elde edilen gelirin hangi idarenin hesabına aktarılacağı hususlarının düzenlendiği ve kuralın gerekçesinde bulunan “*...ihale yoluyla satılarak ekonomiye kazandırılması ... amaçlanmaktadır.*” biçimindeki ifade dikkate alındığında kuralda yer alan “*ekonomiye kazandırma*” kavramından kamu konutlarının satışının amaçlandığı ve “*Buna ilişkin her türlü iş ve işlem*” ibaresinin de kamu konutlarının satılmasıyla ilgili iş ve işlemleri ifade ettiği anlaşılmaktadır.

36. Bu itibarla hangi kuruluşlara ait kamu konutlarının ekonomiye kazandırılacağı, ekonomiye kazandırma şeklinin ve anılan süreçte hangi idarelerin yetkili olduğunun açıkça anlaşıldığı kuralda belirsizlik bulunmamakta olup bu yönüyle kural, hukuki güvenlik ve yasama yetkisinin devredilmezliği ilkelerine aykırılık teşkil etmemektedir.

37. Anayasa’da öngörülen ilke ve kurallara uyulmak kaydıyla kamu konutlarının tahsis ve kullanımını yaygınlaştırma veya azaltma, bu konuda belirli hizmetleri gözeterek farklı düzenlemeler öngörme kanun koyucunun takdir yetkisindedir. Bu hususta yapılacak düzenlemelerin Anayasa’ya aykırılık sorunu çözümlenirken *kamu yararı* konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme, kuralın kamu yararı amacıyla yapıлып yapılmadığını araştırmakla sınırlıdır.

38. Dava konusu kuralın amacının, madde gerekçesinde “- *Savunma, güvenlik, adalet ve istihbarat hizmetleri hariç tüm kamu kurum ve kuruluşlarına ait olan ve on yılını doldurmuş bulunan kamu konutlarından; kat mülkiyeti tesis edilmemiş olanların zemini ve üzerindeki yapılarla birlikte bir bütün olarak, kat mülkiyeti tesis edilenlerin ise bağımsız bölümler halinde ve içinde oturana öncelik tanınmak suretiyle ihale yoluyla satılarak ekonomiye kazandırılması, tahsis kaldırma da dahil bu kapsamda kalan her türlü iş ve işlemin mahalli idarelere ait kamu konutları için ilgili mahalli idarelerce, diğerlerinde Maliye Bakanlığınca yürütülmesi, / ... / -Elde edilen gelirlerin, kamu konutu yapılabilmesi amacıyla ilgili kamu idaresinin yatırım bütçesine kaydedilmesi, / - Böylece on yılını doldurmuş bulunan ve çoğunluğu ilgili mevzuatı uyarınca gerekli koşulları sağlayamadığı için kat mülkiyetine geçememiş ve konut olarak kullanımı riskli olan bu konutların dönüşümünün sağlanması, kamu konutlarında ikamet eden personele sağlıklı ve güvenli yaşama alanları oluşturulması, / amaçlanmaktadır.*” şeklinde ifade edilmesi karşısında kuralla kamu yararı dışında özel bir amaç güdüldüğü söylenemez.

39. Buna karşılık kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasının kamu sektörünün gereksinimlerine uygun olup olmadığı, kamu yararını gerçekleştirip gerçekleştirmediği bir siyasi tercih sorunu olarak kanun koyucunun takdirinde bulunduğundan bu husus, yerindelik denetimi kapsamında olup anayasa yargısının denetiminin konusu dışında kalmaktadır.

40. Anayasa'da merkezî yönetim-yerel yönetim ayrımının yapılması, yerel yönetimlerin organlarının seçimle göreve gelmesinin öngörülmesi, seçimlerinin süreli olması, kararlarını kendi organları eliyle alması ve uygulaması, kendilerine özgü bütçelerinin bulunması, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanması gibi yetki ve ayrıcalıkların tanınmış olması mahallî idarelerin özerkliklerinin göstergeleridir.

41. Özerklik, kişi ve kuruluşların kendi faaliyetlerine ilişkin kararları alma ve uygulama konusunda gerekli yetkiyle donatılmış olması anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda kurumların dış etkilere karşı korunmasını ifade eder. Kamu kuruluşlarına özerklik tanınmasının nedeni faaliyetlerini hizmetin gereklerine ve kamu yararına uygun bir şekilde sürdürmelerini güvence altına almaktır.

42. Anayasa'nın 127. maddesinde öngörülen *yerel yönetimlerin özerkliği ilkesi*, yerinden yönetimin varlık şartlarından olan mali özerkliği de kapsamaktadır. Mali özerklik kavramı ise mahallî idarelerin mali kaynaklarının bir bölümünü yerel vergi ve harçlardan oluşturmalarını, gelirlerini ve varlıklarını kendi amaçlarına uygun bir biçimde kullanabilmelerini ve esnek bir bütçe sistemine sahip olmalarını ifade etmektedir. Diğer bir deyişle mahallî idarelerin mali özerkliği, merkezî yönetimin mal varlığından ayrı mal varlığı, bağımsız gelir kaynakları ve bütçeleri olması esasına dayanır. Nitekim anılan maddenin altıncı fıkrasının son cümlesinde de "*Bu idarelere görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.*" hükmüne yer verilerek mahallî idarelerin mali özerkliği teminat altına alınmıştır.

43. Mahallî idarelerin o yöre halkının mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuş kamu tüzel kişileri olması nedeniyle bunlara tanınan mali özerkliğin kapsamı da görevleri gereği yerine getirmekle yükümlü oldukları mahallî hizmetlere tahsis edilmiş ayni ve nakdî mal varlığı ile sınırlıdır. Bu çerçevede dava konusu kurulla görevleri gereği yükümlü oldukları mahallî hizmetlerin yerine getirilmesiyle doğrudan bir ilgisi bulunmayan ve personele tanınmış ayni imkân konumundaki kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasının mahallî idarelerin mali özerkliğine bir müdahale teşkil ettiği söylenemez. Kaldı ki 4706 sayılı Kanun'un 4. maddesinin yedinci fıkrasında anılan kamu konutlarının satılması suretiyle elde edilen gelirin ilgili idarenin bütçesine gelir olarak kaydedileceğinin belirtilmiş olması karşısında kuralın mahallî idarelerin mal varlığında herhangi bir eksilmeye yol açmadığı anlaşılmaktadır. Getirilen düzenlemenin sonucu, ayni mal varlığının nakde dönüştürülmesinden ibaret bulunmaktadır.

44. Öte yandan yükseköğretim kurumları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kamu iktisadi teşebbüsleri hâricinde hizmet yerinden yönetim kuruluşlarını genel olarak düzenleyen herhangi bir hükme Anayasa'da yer verilmemiştir. Anayasa'da belirtilenler dışında kalan hizmet yerinden yönetim kuruluşları, Anayasa'nın 123. maddesine dayanılarak kamu tüzel kişiliği biçiminde kurulmaktadır. Kamu tüzel kişiliğinin haiz olunması, idari ve mali özerkliğe sahip olmayı zorunlu kılmaktadır. Zira tüzel kişilik, özünde, merkezî idareden bağımsız karar alabilmeyi gerektirmektedir. Ancak Anayasa'da, yerel yerinden yönetim

kuruluşları olan mahallî idarelerden farklı olarak hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının mali özerkliğinin ölçüsüyle ilgili herhangi bir hüküm yer almamaktadır. Bu nedenle hizmet yerinden yönetim kuruluşlarına tanınacak mali özerkliğin kapsamının belirlenmesi, kamu tüzel kişiliği tanınmasının doğal sonucu olan iş ve işlemleri yapabilmesini sağlaması kaydıyla kanun koyucunun takdirindedir.

45. Hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının mali özerkliklerinin unsurları konusunda Anayasa'da açık bir kural yer almadığı gibi ilgili kanunlarda da her duruma uyan genel ve tek bir özerklik tanımlaması da bulunmamaktadır. Bu kurumların mali özerkliklerine yönelik düzenlemeler kanunlarda yer almaktadır.

46. Özerk kamu kurumlarının kuruluş ve işleyişlerinin düzenlenmesi hususunda anayasal sınırlar içinde kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır. Bu bağlamda hizmet yerinden yönetim kuruluşlarının mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan kamu konutlarının ekonomiye kazandırılması hususu da kanun koyucunun takdirinde olduğundan kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasını öngören kuralın söz konusu kuruluşların özerkliğini etkilemediği ve Anayasa'ya aykırı bir yönünün bulunmadığı açıktır. Kaldı ki Kanun'un 4. maddesinin yedinci fıkrasında bu tür kuruluşların mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan kamu konutlarının satışından elde edilen gelirin de ilgili kuruluşların bütçelerine gelir olarak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

47. Diğer yandan kuralın, merkezî idare ile yerinden yönetim kuruluşları arasındaki ilişkileri ve merkezî idarenin bu kapsamda sahip olduğu yetkileri ifade eden idarenin bütünlüğü ilkesine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de merkezî idareye bu konuda herhangi bir yetki tanımayan ve birtakım istisnalar hâricinde gerek merkezî idarenin gerekse yerinden yönetim kuruluşlarının mülkiyetinde veya tasarrufunda bulunan kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasını öngören kuralın Anayasa'nın 123. maddesinde belirtilen idarenin bütünlüğü ilkesine bir aykırılık taşımadığı açıktır.

48. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2., 7., 123. ve 127. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

49. Kuralın Anayasa'nın 6. ve 8. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

C. Kanun'un 71. Maddesiyle 4749 Sayılı Kanun'a Eklenen Geçici 29. Maddenin İncelenmesi

1. İptal Taleplerinin Gerekçeleri

50. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu kuralla bütçenin gelir ve gider rakamlarıyla ilişkilendirilmeksizin yürütme organına ek borçlanma imkânının verildiği, yürütme organına ilave borçlanma yetkisinin ek bütçe kanunu ile tanınması gerektiği hâlde alelade bir kanunla verildiği, bu suretle bütçe disiplininin dışına çıktığı, hesap verilebilirliğin önlenildiği, keyfî harcamaların teşvik edildiği ve Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) ait olan bütçe hakkının TBMM'nin elinden alındığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 2., 87., 161. ve 163. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

51. Dava konusu kural, 2017 yılı için net borç kullanımı tutarının -1/1/2017 tarihinden geçerli olmak üzere- Hazine Müsteşarlığının bağlı bulunduğu bakan (Bakan) ve

Bakanlar Kurulu tarafından artırılan net borç kullanım tutarına otuz yedi milyar Türk lirasının ilave edilerek uygulanmasını öngörmektedir.

52. Anayasa'nın 87. maddesinde TBMM'nin görev ve yetkileri kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak yanında bütçe kanun tasarısını görüşmek ve kabul etmek olarak belirtilmiştir.

53. Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerinde de kanun tasarı ve tekliflerinin TBMM'ce görüşülme usul ve esasları ile yayımlanması düzenlenirken bütçe kanun tasarılarının görüşülme usul ve esasları 162. maddede ayrıca belirtilmiştir. Bu maddeye göre bütçe kanun tasarılarının görüşülmesinde ayrı bir yöntem kabul edilmiş, TBMM Genel Kurulunda üyelerin gider artırıcı veya gelir azaltıcı tekliflerde bulunmaları önlenmiştir. Anayasa'nın 89. maddesinde de Cumhurbaşkanına bütçe kanunlarını bir daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri gönderme yetkisi tanınmamıştır.

54. Öte yandan Anayasa'nın 161. maddesinde bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamayacağı ifade edilmiştir. *Bütçe ile ilgili hüküm* kavramı, mali nitelikteki hükümleri değil kanun konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla bütçenin uygulanması ile ilgili, uygulamayı kolaylaştırıcı ve açıklayıcı nitelikte hükümleri ifade etmektedir. Anayasa'nın 161. maddesinin getiriliş amacı bütçe kanunlarında yıllık bütçe kavramı dışındaki konulara yer vermemek, böylece bütçe kanunlarını ilgisiz kurallardan uzak tutarak kendi yapısı içinde bütünleştirmektir.

55. Anayasa'nın 163. maddesinde ise merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödeneğin harcanabilecek miktarın sınırını gösterdiği, harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamayacağı belirtilmiş ve Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemeyeceği kurala bağlanmıştır.

56. Bütçe kanunlarıyla diğer kanunlar arasında yapılan bu ayrım karşısında herhangi bir kanun ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe kanunu ile düzenlenmesine veya herhangi bir kanunda yer alan hükmün bütçe kanunları ile değiştirilmesine ve kaldırılmasına imkân bulunmamaktadır.

57. 4749 sayılı Kanun'un 3. maddesinde, yıl içinde yapılan iç ve dış borçlanmalardan yıl içinde vadesi gelen anapara ödemelerinin düşülmesi ile elde edilen tutar olarak tanımlanan *net borç kullanımının* limiti anılan Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasında hükme bağlanmıştır. Buna göre yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilmektedir.

58. Söz konusu maddenin ikinci fıkrası uyarınca da bu limitin yıl içinde en fazla yüzde beş oranında Bakan kararıyla artırılabilmesi mümkündür. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Hazine Müsteşarlığının görüşü ve Bakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile artırılabilir.

59. Dava konusu kural, yalnızca 2017 yılı için ve 1/1/2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 5. maddenin ikinci fıkrası uyarınca Bakan ve Bakanlar Kurulu kararı ile artırılmış olan net borç kullanımı tutarına otuz yedi milyar Türk lirası ilave edilmesini öngörmek suretiyle net borç kullanımı limitini artırmaktadır.

60. Net borç kullanımı limiti, o yılki bütçe kanununda yer alan başlangıç ödenekleri ile tahmin edilen gelirlere göre belirlenmekle beraber doğrudan bütçe kanununda yer alan bir husus değildir. Nitekim anılan limitin o yılki bütçe kanununa göre belirleneceği, genel ve sürekli nitelikte olan 4749 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrası hükmünün gereğidir.

61. Anayasa koyucu bütçe kanunlarında yer alamayacak hususları belirtmiş olup bir kuralın uygulanması sonucu gelir elde edilecek ya da harcama yapılacak olması o kuralın bütçe kanunu kapsamında yer alması zorunluluğunu doğurmamaktadır. Bu çerçevede net borç kullanımı limitinin yeniden belirlenmesine ilişkin kuralların kanun konusu yapılabilmesine bir engel bulunmamaktadır. Bütçe kanunlarında o yıla ait başlangıç ödenek miktarları ile tahmin edilen gelirler düzenlenmekle birlikte, gelir elde edilmesi sonucunu doğurduğu gerekçesiyle net borç kullanımı limitinin belirlenmesine ilişkin genel ve soyut nitelikteki kuralların bütçe kanununda yer alması zorunlu değildir. Bu itibarla 2017 yılı için geçerli olmak üzere net borç kullanımı tutarının artırılmasını öngören kuralın Anayasa'nın bütçe ile ilgili kurallarına aykırılığından söz edilemez.

62. Diğer yandan kamu idareleri tarafından yapılan her türlü iç ve dış borçlanma, 3/12/2010 tarihli ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi uyarınca Sayıştay denetimine tabi olup kuralla bu konuda herhangi bir değişikliğe gidilmediğinden kuralın hesap verilebilirliği önlediği ve keyfi harcamaları teşvik ettiği de söylenemez.

63. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2., 87., 161. ve 163. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

64. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanması hâlinde tarafisi güç veya imkânsız zararlar doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 47. maddesiyle 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 9. maddesine eklenen fıkralara,

B. 58. maddesiyle 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesine eklenen beşinci fıkraya,

C. 71. maddesiyle 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a eklenen geçici 29. maddeye,

yönelik iptal talepleri, 5/7/2018 tarihli, E.2018/7, K.2018/80 sayılı kararla reddedildiğinden bu madde ve fıkralara ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE, 5/7/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

28/11/2017 tarihli ve 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 47. maddesiyle 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 9. maddesine eklenen fıkraların,

B. 58. maddesiyle 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 4. maddesine eklenen beşinci fıkranın,

C. 71. maddesiyle 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a eklenen geçici 29. maddenin,

Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE, 5/7/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ